

Erfgoedinspectie
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Jaarverslag Erfgoedinspectie

Jaarverslag Erfgoedinspectie 2013-2014 mei 2015

Deze printvriendelijke versie bevat niet de volledige inhoud van het online magazine, maar alleen de teksten en een beperkte selectie foto´s. Het hele online magazine met alle foto´s, video´s en multimedia kan worden bekeken op:
https://ps-www.rijksoverheid.nl/erfgoedjaarverslag/2015/01/index (https://ps-www.rijksoverheid.nl/erfgoedjaarverslag/2015/01/index)

Nog een tip voor het geval u het magazine wil printen: Heeft u een Windows-computer en bekijkt u het magazine met het programma Chrome? Dan adviseren we u voor het afdrukken alleen gebruik te maken van het zogenoemde dialoogvenster (Ctrl+P).

Jaarverslag Erfgoedinspectie 2013-2014

Jaarverslag 2013-2014

Foto Hans Roggen

In dit verslag legt de Erfgoedinspectie verantwoording af over de uitvoering van haar werkprogramma in 2013 en 2014. Hierin leest u de ontwikkelingen op archeologisch onderzoek, archivering, collectiebeheer en toegankelijkheid, bescherming cultuurgoederen en naleving van internationale verdragen.

Voorbereiding nieuwe Erfgoedwet

Een belangrijke activiteit in het tweede deel van deze verslagperiode is de voorbereiding voor de nieuwe Erfgoedwet die in 2016 van kracht moet worden. Wij hebben op basis van de kennis en ervaringen met het toezicht deelgenomen aan de voorbereiding van deze nieuwe wet, die een aantal bestaande wetten en regelingen integreert. Dan kunt u denken aan wetten op het gebied van monumentenzorg, archeologie, de handel in cultuurgoederen en de zorg voor de rijkscollectie. Ook het toezicht is in de wet verankerd.

Mogelijkheden toezicht uitgebreid

Onze mogelijkheden tot toezicht zijn de afgelopen tijd uitgebreid. Een aantal inspecteurs van de Erfgoedinspectie heeft een opleiding gevolgd tot buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA). Inmiddels zijn vijf inspecteurs als BOA opgeleid en beëdigd. Met deze opsporingsbevoegdheden is het mogelijk om strafrechtelijke feiten in het kader van de Sanctieregelingen en Verordening 116/2009 aan te pakken. Ook kan worden geassisteerd in politieonderzoeken op verzoek van de officier van justitie.

Werkwijze organisatie

Toetsingskaders zijn van belang voor transparantie in het optreden van de inspectie. De Erfgoedinspectie heeft gewerkt aan haar toezichtskader: zo zijn er voor de sectoren archieven en collecties toetsingskaders opgesteld.

De sector archeologie hanteert de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie als toetsingskader. In de Inspectieraad (het samenwerkingsverband van Rijksinspecties) is de Erfgoedinspectie portefeuillehouder voor kennisontwikkeling op het gebied van maatschappelijke verantwoording.

Missie

Met alert en proportioneel toezicht brengt de Erfgoedinspectie het behoud (en beheer) van cultureel erfgoed en overheidsinformatie naar het gewenste kwaliteitsniveau met het oog op de duurzame toegankelijkheid en beschikbaarheid

Visie

De inspectie vindt dat een goed functionerende interne systematische kwaliteitszorg bijdraagt aan een betere naleving van wet- en regelgeving. Zij ziet daar een eigen verantwoordelijkheid voor organisaties en stimuleert een systematische kwaliteitszorg bij de organisaties. In haar optreden is de inspectie zacht waar het kan en hard waar het moet en treedt zij zo nodig op.

Onderzoek naar informatiebehoefte werking van het monumenten stelsel

Sinds 1 oktober 2012 houden de provincies toezicht op gemeenten op het gebied van rijksmonumenten en beschermde gezichten. De inspectie heeft in 2013 en 2014 een onderzoek gedaan naar welke informatie nodig is om de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap te informeren over het functioneren van het stelsel. Dit onderzoek is aangeboden aan de minister.

Conclusie uit het onderzoek is dat er voldoende mogelijkheden zijn om een goed beeld te krijgen van het functioneren van het stelsel. De informatie is wel aanwezig, maar nog niet alle elementen zijn verbonden. Over een aantal onderwerpen is informatie nog onvoldoende (openbaar) beschikbaar. Kort gezegd, een goed beeld van het stelsel kan worden verkregen door gebruik te maken van monitoring, beleidsevaluaties en aanvullende themaonderzoeken.

Erfgoed in goede handen?

De Erfgoedinspectie presenteerde op 7 maart 2013 in Amsterdam het rapport 'Erfgoed in goede handen?' De publicatie dient als nulmeting voor provincies, die vanaf 1 oktober 2012 toezicht houden op de gemeentelijke monumentenzorg. Op die datum is de Wet revitalisering generiek toezicht van kracht geworden. In 'Erfgoed in goede handen?' ligt de focus op de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor rijksmonumenten, beschermde stads- en dorpsgezichten en archeologie.

Overhandiging aan het Interprovinciaal Overleg (IPO)

De portefeuillehouder Cultuur in het IPO-bestuur zei bij de overhandiging van het rapport 'Erfgoed in goede handen?' dat de provincies gaan investeren in kennis en inzicht voor deze nieuwe taak. Het rapport is tevens overhandigd aan de voorzitter van de Federatie Grote Monumentengemeenten. Op deze bijeenkomst zijn de conclusies van het rapport besproken met afvaardigingen vanuit het Rijk, de provincies, de gemeenten en andere verantwoordelijke partijen.

Publicatie

Van deze bijeenkomst staat een korte impressie op you tube/rijksoverheid via de website van de Erfgoedinspectie. Hier is ook het rapport 'Erfgoed in goede handen? (/erfgoedjaarverslag/2015/01/publicaties)' te downloaden.

Jaarverslag Erfgoedinspectie 2013-2014

Toezicht op archeologie

De archeologische opgravingen, monumenten en vondsten

Kwaliteitsborging bij archeologisch onderzoek

In het veld werd de afgelopen jaren meestal een leidinggevende met voldoende kennis en kunde aangetroffen. Vaak was dit een senior KNA archeoloog. Wél blijven de voorgeschreven controles in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) een punt van aandacht. Het is in de kwaliteitszorg nodig om uitgevoerde controles systematisch vast te leggen en dat kan nog niet overal worden aangetoond. Met de back-ups van digitaal gegenereerde gegevens is een belangrijke vooruitgang geboekt.

De afgelopen jaren gaf vaak een senior KNA archeoloog leiding en was dagelijks in het veld aanwezig. Dan is het aannemelijk dat de voorgeschreven controles worden uitgevoerd. Dit wordt echter niet altijd vastgelegd en kan daardoor niet worden aangetoond. Voor een succesvolle certificering van organisaties, waar de sector zich op voorbereidt, is het kunnen aantonen van controles op de kwaliteit echter een cruciale eis. De organisaties die controles nog niet systematisch vastleggen maken op dat vlak nog een inhaalslag.

De inspectie heeft alle bedrijven die in de periode 2013-2014 substantieel veldwerk hebben gedaan, een of meerdere keren geïnspecteerd. Daarnaast zijn projecten van universiteiten en gemeenten met een opgravingsvergunning bezocht. In totaal gaat het om 51 inspecties.

Toename senior KNA archeologen

Geconstateerd is dat de vergunninghouders bijna altijd leidinggevenden inzetten met voldoende kennis en kunde om de opgravingen uit te voeren. Meestal was de leidinggevende senior KNA archeoloog. In enkele gevallen bestond het hele veldteam uitsluitend uit senior KNA archeologen. Dat is opvallend. Op basis van de KNA volstaat strikt genomen een KNA archeoloog MA. De inspectie heeft de indruk dat de toename van senior KNA archeologen in het veld mogelijk een neveneffect is van de sterke inkrimping van het personeel als gevolg van de crisis.

Medewerkers op de hoogte van kwaliteitszorg

Steeds vaker blijkt dat de medewerkers in het veld op de hoogte zijn van de kwaliteitszorg van de eigen organisatie. Verder werd een belangrijke vooruitgang geboekt in de omgang met digitaal gegenereerde gegevens. In 2011 werd nog geconcludeerd dat er vaak geen back-up procedures waren, en dat soms slechts één keer per week een back-up werd gemaakt. Inmiddels doet een overgrote meerderheid van de vergunninghouders dit dagelijks, een enkeling beperkt dit nog tot 2 of 3 maal per week.

Illegale opgravingen

In de onderwaterarcheologie zijn de problemen van onrechtmatig opgraven groot. Voorwerpen worden soms illegaal weggehaald van scheepswrakken. Vondsten worden soms ook verhandeld. Dat vergde nieuw handhavingsbeleid ter bescherming van het maritieme erfgoed.

Archeologische vondsten van algemeen belang, die in de handel of privéverzamelingen verdwijnen, zijn niet meer zichtbaar en toegankelijk als onderdeel van ons gezamenlijke archeologische erfgoed. Bovendien is juist de samenhang tussen vondsten en opgravingsdocumentatie belangrijk voor wetenschappers, amateurarcheologen en geïnteresseerd publiek. Het opgraven zonder vergunning is dan ook schadelijk voor het behoud van het archeologische erfgoed.

Protocol illegale berging

Ter bescherming van het maritieme erfgoed heeft de Erfgoedinspectie aansluiting gezocht bij partijen die betrokken zijn bij de handhaving op de Noordzee. Er is met Rijkswaterstaat, de douane, de kustwacht en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) overlegd over de aanpak van illegale berging van wrakken met een cultuurhistorische waarde. Dit heeft geleid tot afspraken over de taakverdeling. Verder is een protocol opgesteld welke stappen genomen moet worden zodra een melding over een illegale berging binnenkomt.

In de zomer van 2014 is het protocol voor de eerste keer toegepast. Uit de evaluatie van de ervaringen die hierbij zijn opgedaan, bleek dat aanscherping van het protocol nodig was. Voor wat betreft de betreffende melding: deze heeft uiteindelijk niet tot handhaving geleid. Het bleek om een wrak te gaan dat zich buiten de 24-mijlszone bevond.

Input nieuwe wet

Naar aanleiding van het rapport 'Grenzen overschreden? (/erfgoedjaarverslag/2015/01/publicaties)' (november 2012), heeft de minister van OCW verzocht om heroriëntatie op de verhouding tussen wetgeving en praktijk. In samenwerking met de inspectie heeft de RCE op 20 juni 2014 de discussiedag 'Grenzen aan graven' georganiseerd, waarin gesproken is over optimale samenwerking tussen (detector)amateurs en archeologen. Conclusies uit deze discussiedag worden meegenomen in de nieuwe Erfgoedwet die begin 2016 van kracht wordt. Daarmee geven deze discussies input voor het ontwikkelen van een nieuw, integraal handhavingsbeleid. De Erfgoedinspectie zal in de komende tijd dit beleid mede opstellen en in de praktijk brengen.

Kwaliteit van bureau- en booronderzoek

Begin 2013 verscheen een verkenning van de RCE, 'Hooggespannen verwachtingen (/erfgoedjaarverslag/2015/01/publicaties)', naar de kwaliteit van de gespecificeerde archeologische verwachting in standaardrapporten van bureauonderzoek.

In dit rapport werd aan de beroepsgroep de aanbeveling gedaan om in de KNA nieuwe kwaliteitseisen op te nemen voor bureauonderzoek. Het Centraal College van Deskundigen (CCvD) heeft besloten deze aanbevelingen mee te nemen in het project Leidraad Integrale Benadering Vooronderzoek. Daarom is besloten niet op korte termijn een onderzoek naar de kwaliteit van bureau- en booronderzoek te doen.

Bewaar- en ontsluitingsfunctie provinciale archeologische depots

In 2014 is de eerste fase van het onderzoek naar de bewaar- en ontsluitingsfunctie van de provinciale archeologische depots uitgevoerd. Hierbij lag het zwaartepunt op de toegankelijkheid van de depots voor de individuele onderzoeker.

De Monumentenwet 1988 schrijft voor dat Gedeputeerde Staten een depot in stand houden, waarin vondsten die in de betreffende provincie zijn gevonden, kunnen worden opgeslagen op een manier die uit het oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is. In 2014 is de eerste fase van het onderzoek naar de bewaar- en ontsluitingsfunctie van de provinciale archeologische depots uitgevoerd. Hierbij lag het zwaartepunt op de toegankelijkheid van de depots voor de individuele onderzoeker. De tweede fase van het onderzoek start in 2015.

Jaarverslag Erfgoedinspectie 2013-2014

Toezicht op archieven

Duurzame toegankelijkheid archieven onverminderd actueel

De Erfgoedinspectie bracht in 2014 het rapport 'Duurzaam duurt het langst' uit. Begin 2014 vond in de Tweede Kamer een algemeen overleg plaats over onder meer het archiefbeheer, waaronder dit rapport. Conclusie was dat Kamerleden en minister het belang van een zorgvuldige en goede archivering voor de kenniseconomie en een goed functionerende democratie onderstrepen.

De duurzame toegankelijkheid van digitale archieven is onverminderd actueel. In 2013 en 2014 is het inspectieprogramma op dit gebied uitgevoerd. Bijzondere aandacht ging uit naar waardering, selectie en overbrenging van archieven in een digitale omgeving. Negen organisaties van de rijksoverheid zijn in 2014 geïnspecteerd op hun digitale archivering: AFM, AIVD, CIBG, Kadaster, Kamer van Koophandel, Ministerie van Defensie, NPO, Ombudsman en RDW. De rapporten zijn te vinden op de website van de Erfgoedinspectie.

Inspectieonderzoeken naar projecten ministeries

Bij de ministeries van BZK en VenJ zijn inspectieonderzoeken uitgevoerd naar de projecten waarin zij de duurzame toegankelijkheid van de digitale archieven en de toekomstige overbrengingen willen regelen. Dit wordt uitgevoerd in samenhang met het project DWR archief waar zorgdragers hun afgesloten dossiers uitplaatsen in het e-depot van het Nationaal Archief en het Centraal Digitaal Depot (CDD+) van de Justitiële Informatiedienst. Een samenvattend rapport wordt in 2015 uitgebracht.

Versneld bewerken departementale achterstanden

Begin 2014 rapporteerde de Erfgoedinspectie over de stand van zaken van het wegwerken van de papieren achterstanden tot en met 1995. Na serieuze aanloopproblemen gedurende de periode 2010-2013, is de belangrijkste conclusie dat de organisatie en de voortgang van het bewerken een doorstart heeft gemaakt. De kerndepartementen laten in de aanpak verbeteringen zien in de kennis, het terugbrengen van de achterstanden en op de inzetbaarheid van de medewerkers. Zorgpunten zijn het tempo van bewerken en de onzekerheid over de volledigheid van het overzicht van de achterstanden. De Erfgoedinspectie blijft in de komende jaren de organisatie, kwaliteit en voortgang van de bewerking nauwgezet volgen.

In 2015 wordt gerapporteerd over de stand van zaken van de achterstanden bij de kerndepartementen.

Systematische kwaliteitsborging

Kwaliteitszorg blijft een belangrijk onderdeel van het Inspectieprogramma. Uit de Monitor van de Erfgoedinspectie komt naar voren dat 43% van de zorgdragers voldoet aan de wettelijke eis van een intern kwaliteitssysteem.

Met de inwerkingtreding van de Archiefregeling in 2010 is het verplicht een kwaliteitssysteem te hebben. Het monitoren van de invoering van de kwaliteitszorg maakt deel uit van de reguliere inspecties.

De rapportages 'Duurzaam duurt het langst' (/erfgoedjaarverslag/2015/01/publicaties) (2014), 'De juiste papieren' (/erfgoedjaarverslag/2015/01/publicaties)(2013), en de rapportages over kwaliteitssystemen bij de ambassades (2013) laten zien dat de interne controle bij de zorgdragers nog niet volledig is ingericht. Het algemeen beeld is dat zorgdragers met de kwaliteitssystemen het zelfcorrigerend vermogen van overheidsorganisaties nog verder moeten versterken om de maatschappelijke belangen van een goed informatiebeheer beter te verankeren.

Gemeenschappelijk informatiekader en monitor

De tweejaarlijkse vragenlijst bij de zorgdragers van de rijksoverheid levert gegevens over de staat van de informatiehuishouding. Om tot een samenhangend beeld te komen, heeft de Erfgoedinspectie samenwerking gezocht met de toezichthouders van andere overheden.

De Archiefwet regelt de vorming en het beheer van de overheidsarchieven en is voor alle overheidsarchieven van toepassing. De Erfgoedinspectie heeft gegevens over de staat van de overheidsbrede informatiehuishouding. Deze gegevens worden verkregen op basis van de uitkomsten van de tweejaarlijkse vragenlijst bij de zorgdragers van de rijksoverheid. Tot nu toe heeft dit nog geen samenhangend beeld opgeleverd. Reden voor de Erfgoedinspectie om samenwerking te zoeken met de toezichthouders van de andere overheden, om in het programma Archief 2020 te komen tot een gezamenlijke set indicatoren en rapportage. In 2015 wordt dit verder ontwikkeld.

Jaarverslag Erfgoedinspectie 2013-2014

Toezicht op collecties

Twee derde van de musea in 2014 geïnspecteerd

In 2014 is de Erfgoedinspectie gestart met een onderzoek naar het beheer van de rijkscollectie door ruim 30 professionele beheerders, veelal musea. Het resterende aantal inspecties wordt in de eerste helft van 2015 uitgevoerd. De resultaten over de professionele beheerders van de rijkscollectie zijn in de loop van 2015 in het eindrapport te lezen.

Dit eindrapport vormt het slot van een meerjarig toezichtprogramma naar de kwaliteit van het beheer en behoud van de rijkscollectie, dat in 2011 is gestart. De regeling materieelbeheer museale voorwerpen 2013 en de beheersovereenkomsten met verzelfstandigde musea en andere instellingen zijn uitgangspunt bij dit meerjarig programma.

Eerdere onderzoeken meerjarig toezichtprogramma

Eerder werden onderzoeken verricht naar het beheer door de departementen en colleges (2012) en het beheer door de buitendiensten van departementen en buitenlandse posten (2013). De uitkomsten van het onderzoek bij departementen en buitenlandse posten zijn overwegend positief: beheer en behoud van de rijkscollectie is goed. Er zijn ook aandachtspunten: een aantal departementen speelt geen rol in de uitvoering van beheertaken van museale voorwerpen door buitendiensten en in sommige gevallen ontbreekt het buitendiensten aan kennis over goed beheer.

Onbekendheid met Wet tot behoud van cultuurbezit (Wbc)

Alle eigenaren en beheerders van beschermde voorwerpen kregen van de inspectie in 2013 een informatiebrochure over de Wbc. Voor kerkelijke instellingen die te maken hebben met sluitingen is dat uiterst actueel. Ook bij sluiting blijven beheerders immers verantwoordelijk.

Veel kerkelijke instellingen in Nederland hebben te maken met sluitingen vanwege de terugloop van het aantal kerkbezoekers. De Erfgoedinspectie heeft onderzoek gedaan bij 27 kerken die religieus erfgoed bezitten (/erfgoedjaarverslag/2015/01/publicaties) (rapport uit 2014). Deze vallen onder de bescherming van de Wet tot behoud van cultuurbezit. Op termijn kan sluiting van meer kerken met beschermde voorwerpen worden verwacht. Het is dan ook zaak dat kerkbesturen goed op de hoogte zijn. Deze beheerders blijven ook bij sluiting verantwoordelijk voor een zorgvuldige overdracht van de beschermde voorwerpen.

Kerkbesturen zijn in het algemeen goed bekend met de beschermde voorwerpen en zijn meestal in het bezit van een actuele beschrijving. De Erfgoedinspectie constateert echter ook dat bij een aanzienlijk deel van de geïnspecteerde kerken het bestuur niet of onvoldoende op de hoogte was van de wettelijke plichten die voortvloeien uit de aanwijzing tot beschermd voorwerp. Om de kennis van de wet te verbeteren heeft de Erfgoedinspectie eind 2013 een geactualiseerde informatiebrochure over de Wbc toegestuurd aan alle eigenaren en beheerders met daarin actuele informatie over de wettelijke plichten.

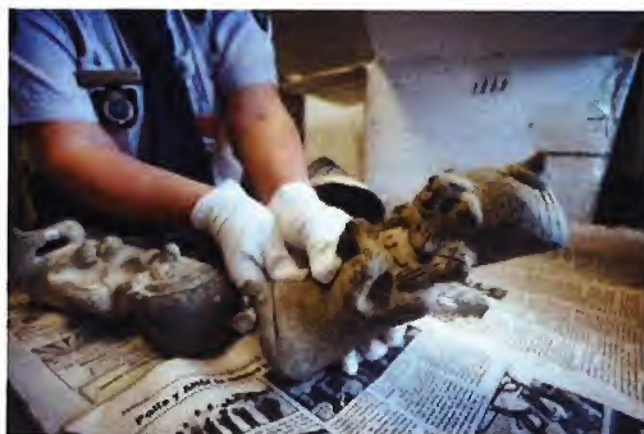
Daarnaast concludeert de Erfgoedinspectie dat de kans dat beschermde voorwerpen verloren gaan, zich ook voor doet door onvoldoende beveiliging en ondeskundig behoud en beheer.

Overzicht Beschermde voorwerpen digitaal beschikbaar

In 2014 heeft de Erfgoedinspectie een belangrijke fase afgerond in het digitaal toegankelijk maken van het overzicht van de voorwerpen die worden beschermd door de Wet tot behoud van cultuurbezit. Op de website Digitale Collectie Nederland (/erfgoedjaarverslag/2015/01/publicaties) is dit overzicht te bekijken. In dit project heeft de Erfgoedinspectie samengewerkt met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Jaarverslag Erfgoedinspectie 2013-2014

Toezicht op cultuurgoederen

Inspectie en douane intensiveren fysiek toezicht cultuurgoederen

Onrechtmatige in- en uitvoer van beschermde cultuurgoederen

Er is een breed palet aan handhavingsmethoden om onrechtmatige in- en uitvoer van beschermde cultuurgoederen tegen te gaan. Douane en Erfgoedinspectie kozen ervoor om het fysieke toezicht te intensiveren.

In 2013 en 2014 zijn ruim 900 controles door de douane uitgevoerd. Het ging om inkomend en uitgaand goederenverkeer op Schiphol, in de luchtvracht, via schepen, koeriers en post. Gemiddeld leidde dit per maand tot circa 25 meldingen van goederen die bij controle door de douane werden aangetroffen.

Vangst aan vervalsingen

Opmerkelijk was een vangst waarbij naast drugs afkomstig uit Latijns-Amerika ook een pakket cultuurgoederen werd gevonden. Expertise door een conservator toonde aan dat het om vervalsingen ging.

Conflictgebieden

Bij de controles is speciale aandacht uitgegaan naar goederen afkomstig uit de conflictgebieden in het Midden-Oosten en Afrika. Dit was ook het geval bij een grote internationale controle-actie op cultuurgoederen. Nederland nam deel aan 'Joint Customs Operation Odysseus' naast 39 andere landen, UNESCO, Interpol en ICOM. In Nederland werd in de controleperiode een aantal cultuurgoederen aangetroffen, maar deze hadden bij nadere inspectie geen onrechtmatige herkomst.

Sanctieregeling Syrië

Op initiatief van de EU is een nieuwe sanctieregeling (/erfgoedjaarverslag/2015/01/publicaties) tot stand gekomen. De inspectie heeft één zaak in onderzoek die onder de 'Sanctieregeling Syrië 2013' valt.
De regeling heeft onder meer betrekking op cultuurgoederen die na 9 mei 2011 zonder toestemming van de rechtmatige eigenaar of in strijd met de Syrische wetgeving of het internationale recht zijn uitgevoerd. De regeling geldt naast de al bestaande regeling betreffende cultureel erfgoed uit Irak.

Bescherming cultuurgoederen gemakkelijker met nieuwe Europese richtlijn

De nieuwe richtlijn 2014/60/EU (/erfgoedjaarverslag/2015/01/publicaties) van 15 mei 2014 moet leiden tot een grotere mate van bescherming, onder meer met een gemakkelijkere uitwisseling van gegevens tussen lidstaten.

In 2014 hebben het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie een nieuwe wettekst aangenomen over de teruggave van cultuurgoederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van een EU lidstaat zijn gebracht. Deze richtlijn vervangt richtlijn 93/7 en moet leiden tot een grotere mate van bescherming door onder andere uitbreiding van de definitie van het begrip cultuurgoederen, herkomstonderzoek en de instelling van een administratief systeem om de uitwisseling tussen lidstaten te verbeteren.

Samenwerking met douane

Binnen de Europese Unie staat de samenwerking tussen erfgoedinstellingen en de douane hoog op de agenda. De Erfgoedinspectie heeft in Brussel samen met collega's uit Italië en Hongarije een presentatie gegeven over de samenwerking in Nederland en de aanpak voor controle op cultuurgoederen. Met de Belgische collega's is een vervolg gegeven aan de verkenning van samenwerking op het gebied van controle op cultuurgoederen.

Veilinghuizen en kunsthandelaren

In 2014 zijn diverse veilinghuizen en kunsthandelaren gewezen op het belang van herkomstonderzoek, de wettelijke verplichtingen en mogelijkheden om hier op te controleren. Zij hebben informatie gekregen en in 2015 worden nadere afspraken met hen gemaakt.

Uitvoervergunningen cultuurgoederen

In 2014 zijn in totaal 272 uitvoervergunningen verstrekt.

Onder de verantwoordelijkheid van de Erfgoedinspectie zijn door de Centrale Dienst van In- en Uitvoer (CDIU) in totaal 272 uitvoervergunningen verstrekt: 88 voor definitieve en 184 voor tijdelijke uitvoer. 71 Vergunningen voor tijdelijke uitvoer waren bestemd voor muziekinstrumenten voor wereldwijd optredende concertmusici. De meeste vergunningen (131) werden afgegeven voor schilderijen, tekeningen en andere afbeeldingen: 56 voor definitieve en 75 voor tijdelijke uitvoer. De meest voorkomende bestemmingen voor de uitvoer van cultuurgoederen waren de Verenigde Staten (100 keer) en Zwitserland (62 keer).

Jaarverslag Erfgoedinspectie 2013-2014

Vragen en meldingen

Burgervragen

In 2013-2014 zijn bij de Erfgoedinspectie 520 vragen binnengekomen. Het zijn vooral vragen over de toepassing van de Archiefwet 1995, de Monumentenwet, de Wet behoud Cultuurbezit, het beheer van rijkscollecties en de implementatie van Unesco-verdragen.

De vragen zijn afkomstig van burgers, particuliere instellingen en overheidsorganisaties waarop de Erfgoedinspectie toezicht houdt. Voor allemaal geldt dat ze binnen de termijn zijn afgehandeld.

Incidenten 2013 en 2014: Archieven

Van de 20 meldingen die in 2013-2014 binnenkwamen zijn er 12 nader onderzocht. Het gaat hier voornamelijk om onderzoek naar de beschikbaarheid en de raadpleegbaarheid van archieven.

Een van de meldingen betreft het digitaliseren en vernietigen van historische kadasterkaarten door het Kadaster. Het Kadaster werkt in overleg met het Nationaal Archief aan een oplossing. De Erfgoedinspectie is hierbij betrokken.

Registreren Koninklijke onderscheidingen

Een andere melding houdt verband met onduidelijkheid bij gemeenten en provincies over de toepassing van de Archiefwet bij het registreren van Koninklijke onderscheidingen. Samen met de provinciale archiefinspecties zijn afspraken gemaakt met de Kanselarij der Nederlandse Orden over de verbetering van het gemeenschappelijk gegevensbeheer bij het toekennen van Koninklijke onderscheidingen.

Verbetermaatregelen TBS-dossiers

De Erfgoedinspectie heeft naar aanleiding van verschillende inspecties het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VWS) dringend verzocht om verbetermaatregelen te treffen voor het beheer van TBS-dossiers. De gevoelige aard van de dossiers, de bewaaromstandigheden en de aangekondigde sluiting van forensisch psychiatrische instellingen maken dat gericht handelen op zeer korte termijn noodzakelijk is. Het ministerie heeft toegezegd de problemen in 2015 op te lossen.

In januari 2014 is een kast met gevoelige gegevens van het CIBG met betrekking tot euthanasie op een veiling verkocht, en daarmee in handen gekomen van een bedrijf. De Erfgoedinspectie heeft navraag gedaan bij het ministerie. De minister van VWS heeft verbetermaatregelen getroffen om herhaling te voorkomen en de Tweede Kamer hierover geïnformeerd.

Jaarverslag Erfgoedinspectie 2013-2014

Top 5 van vragen

1. Hulpverzoeken van burgers bij het opvragen van bewijs voor afgelegd examen bij scholen en bij het CIBG;
2. Vragen van burgers en bedrijven over voorwerpen die op grond van de Wet behoud cultuurbezit als beschermd voorwerp zijn aangewezen;
3. Vragen van overheidsinstellingen over het vervangen van papieren documenten door digitale bestanden;
4. Vragen over de wettelijke eisen bij de in- en uitvoer van kunstvoorwerpen en vakantiesouvenirs;
5. Vragen van burgers en bedrijven over de toepassing van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

Jaarverslag Erfgoedinspectie 2013-2014

Overzicht publicaties

- Digitale Collectie Nederland (http://www.digitalecollectienederland.nl/wbc)
- Duurzaam duurt het langst (http://www.erfgoedinspectie.nl/toezichtvelden/archieven/publicaties/rapport/2014/01/16/duurzaam-duurt-het-langst)
- Erfgoed in goede handen (http://www.erfgoedinspectie.nl/actueel/nieuws/2013/03/21/overhandiging-rapport-erfgoed-in-goede-handen)
- Grenzen overschreden (http://www.erfgoedinspectie.nl/publicaties/rapport/2012/11/07/grenzen-overschreden)
- Hooggespannen verwachtingen (http://www.cultureelerfgoed.nl/publicaties/hooggespannen-verwachtingen-een-verkenning-van-de-kwaliteit-van-de-gespecificeerde)
- De juiste papieren (http://www.erfgoedinspectie.nl/toezichtvelden/archieven/publicaties/rapport/2014/03/01/de-juiste-papieren)
- Monitor Erfgoedinspectie. Staat van de naleving 2009-2012 (http://www.erfgoedinspectie.nl/publicaties/rapport/2013/07/11/monitor-erfgoedinspectie-2011-2012)
- Overzicht digitale collectie (http://www.erfgoedinspectie.nl/actueel/nieuws/2015/02/04/overzicht-wbc-voorwerpen-online)
- Overzicht WBC-voorwerpen (http://www.erfgoedinspectie.nl/toezichtvelden/cultuurgoederen/nieuws/2015/02/04/overzicht-wbc-voorwerpen-online)
- Richtlijn 2014/60/EU (http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32014L0060)
- Sanctieregeling Syrië 2013 (http://www.erfgoedinspectie.nl/toezichtvelden/cultuurgoederen/inhoud/wet--en-regelgeving/sanctieregeling-syrie)
- Website Erfgoedinspectie (http://www.erfgoedinspectie.nl/)
- Wet tot behoud cultuurbezit en religieus erfgoed (http://www.erfgoedinspectie.nl/publicaties/rapport/2014/03/12/wet-behoud-cultuurbezit-en-roerend-religieus-erfgoed)

Jaarverslag Erfgoedinspectie 2013-2014

Missie en visie

Missie

Met alert en proportioneel toezicht brengt de Erfgoedinspectie het behoud (en beheer) van cultureel erfgoed en overheidsinformatie naar het gewenste kwaliteitsniveau met het oog op de duurzame toegankelijkheid en beschikbaarheid.

Visie

De inspectie vindt dat een goed functionerende interne systematische kwaliteitszorg bijdraagt aan een betere naleving van wet- en regelgeving. Zij ziet daar een eigen verantwoordelijkheid voor organisaties en stimuleert een systematische kwaliteitszorg bij de organisaties. In haar optreden is de inspectie zacht waar het kan en hard waar het moet en treedt zij zo nodig op.

Jaarverslag Erfgoedinspectie 2013-2014

Colofon

Jaarverslag Erfgoedinspectie, 2013-2014 Jaargang 1

Publicatiedatum

donderdag 30 april 2015

Hoofdredactie

S.A.J. Genet / W.E. Coops

Productie

Erfgoedinspectie

Eindredactie

M.J.Nauman

Vormgeving

Erfgoedinspectie

E-mail

info@erfgoedinspectie.nl (mailto:info@erfgoedinspectie.nl)

Internet

http://www.erfgoedinspectie.nl (http://www.erfgoedinspectie.nl)

Redactieadres

Postbus 16478 2500 BL Den Haag

Telefoon

Redactie 070 4124012